

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานของชาวยองในเมืองลำพูน
(พ.ศ. 2348-2445)

ผู้เขียน นายแสวง มาละแซม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ดร. อานันท์ กาญจนพันธุ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรัสวดี อ๋องสกุล	กรรมการ
ดร. ราญ ฤนาท	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษา ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานของชาวยองในเมืองลำพูน ระหว่าง พ.ศ. 2348-2445 จากเอกสารชั้นต้น ประเภทคัมภีร์ใบลาน ดังเช่นตำนานเมืองของและเอกสารทางราชการ ของหอจดหมายเหตุแห่งชาติประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีชาวยองอาศัยอยู่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้คนจากเมืองยองได้เคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในลำานนา ตั้งแต่สมัย พญาติโลกราช แห่งราชวงศ์มังราย และครั้งสำคัญที่สุดในปี พ.ศ. 2348 สมัยพระเจ้ากาวิละที่ได้ดำเนินนโยบายรวบรวมผู้คนจากหัวเมืองต่าง ๆ ทางตอนบน เพื่อการฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่และเมืองลำพูนขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่บ้านเมืองได้รับความเสียหายจากการทำสงครามกับพม่า การฟื้นฟูเมืองลำพูนขึ้นมาในปี พ.ศ. 2348 โดยการกวาดต้อนผู้จากเมืองยองแบบเทครัว เพื่อนำมาตั้งถิ่นฐานในเมืองลำพูน ทำให้ผู้คนจากเมืองยองเป็นประชากรส่วนใหญ่ของเมืองลำพูนโดยสามารถรักษาวัฒนธรรมทางภาษาของตนเองไว้ ลักษณะดังกล่าวไม่ค่อยปรากฏให้เห็นมากนักในประวัติศาสตร์ลำานนา

โดยเหตุที่การเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ในเมืองลำพูนของกลุ่มชาวยอง เป็นการยกเข้ามาทั้งโครงสร้างทางสังคม ประกอบด้วย เจ้าเมือง บุตรภรรยา ญาติพี่น้อง ชุนนาง พระสงฆ์ตลอดจนไพร่พลจำนวนมาก ทำให้มีผลต่อโครงสร้างการปกครองเมืองลำพูนในระยะต้น ราว พ.ศ. 2348-2354

แสวง มาละแซม. 2538. “ประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้ายและการตั้งถิ่นฐานของชาวยองในเมืองลำพูน (พ.ศ. 2348-

2445) = History of the Migration and Settlement of the Yong in Lamphun 1805 – 1902.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ซึ่งเจ้าเมืองของมณฑลพทในการปกครองเมืองลำพูนร่วมกับกลุ่มเจ้าเจ็ดตนด้วย ลักษณะเช่นนี้ ไม่ปรากฏให้เห็นในโครงสร้างการปกครองของเมือง ที่มีการเทครัวผู้คนมาเป็นพลเมืองดังเช่น เมืองเชียงใหม่ เมืองน่าน เป็นต้น

การเข้ามาตั้งถิ่นฐานของผู้คนจากเมืองของกลุ่มแรก มักจะตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่มีความเหมาะสมด้านการเกษตร โดยเฉพาะในที่ราบลุ่มแม่น้ำสำคัญในเมืองลำพูน ได้แก่ ลุ่มแม่น้ำปิง แม่น้ำกว๊ม แม่น้ำทาและแม่น้ำลี้ และได้กระจายตัวออกไปตามที่ราบอื่นๆ โดยเหตุที่เมืองของเป็นเมืองเกษตรกรรม กลุ่มคนของที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในเมืองลำพูนจึงประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก

แม้ผู้คนจากเมืองของจะเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของเมืองลำพูนก็ตาม สังคมเมืองลำพูนยังประกอบคนหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ได้แก่ กลุ่มพวกไทใหญ่ ยางแดง จีน ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ร่วมกันดังกล่าว เมืองลำพูนจึงมีพัฒนาการของผู้คน ที่มีการผสมผสานกันทางสังคมและวัฒนธรรม